

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-PRO

Onderwerp

Proef GF (keukenafval) inzameling Deventer

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2018-001765	☐ B & W	30-10-2018
Datum	30-10-2018	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
04 Milieu		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Verhaar		- Burgemeester	- Weth. Kolkman
		- Weth. Grijzen	- Weth. Rorink
		- Weth. Verhaar	- Weth. Walder

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	30-10-2018
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
Programmamanager	18-10-2018	☐ adj.secr.	--
Wethouder	24-10-2018	☒ gem.secr.	24-10-2018
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2018-10-31

Bijlagen

Proef GF inzameling Deventer

B & W d.d.: 30-10-2018

Besloten wordt:

- 1 in te stemmen met de voortzetting van de pilot GF inzameling met 1 jaar;
- 2 de raadsmededeling vast te stellen;
- 3 de stukken aan te bieden aan de raad;
- 4 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Nee

Toelichting

Inleiding

De afgelopen anderhalf jaar is voor een beperkt aantal aansluitingen / huishoudens de inzameling van keukenafval geïntensiveerd met als doelstelling de afvalscheiding te verbeteren. De uitgevoerde pilot is de uitvoering van de motie "Pilot GF in 2016"/ Schillenboer uit september 2015. Er heeft een evaluatie plaatsgevonden. Zie bijlage. Op basis daarvan is het voorstel om de pilot (aangepast) met 1 jaar te continueren.

De aanpassingen betreffen dat er niet meer 's avonds wordt ingezameld, maar overdag en dat er geen gratis composteerbare zakjes worden uitgereikt aan inwoners die meedoen aan de pilot.

Beoogd resultaat

Continuering van het ophalen van keukenafval in de pilotgebieden (Binnenstad / Bergkwartier, Borgele en Steenvoorde-Oost).

Kader

Motie Schillenboer. Zie de raadsmededeling.

Argumenten voor en tegen

Voor: minder restafval.

Tegen: extra kosten voor de gemeente.

Extern draagvlak (partners)

Circulus Berkel is voorstander van het continueren van de pilot.

Financiële consequenties

De financiële consequenties van het continueren van de pilot met een jaar bedragen € 20.000,- . Dit wordt gedekt uit product 31 Afval.

Aanpak/uitvoering

Inwoners worden geïnformeerd over de continuering van het inzamelen van het keukenafval, met dien verstande dat ze ook zullen worden geïnformeerd dat er geen avondinzameling meer plaatsvindt, maar overdag en dat participanten zelf composteerbare zakjes moeten kopen.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Proef GF (keukenafval) inzameling Deventer		
Mededelingennr	2018-001765	Portef.houder	Weth. Verhaar
Team	DEV-PRO	BenW-besluit d.d.:	30 oktober 2018

1. Inleiding: waarom deze mededeling

Hierbij wordt u geïnformeerd over de continuering van de proef met de aparte inzameling van keukenafval in de drie stadsdelen: het Bergkwartier, enkele hoogbouwcomplexen in Borgele en een deel van de wijk Steinvorde.

De afgelopen anderhalf jaar is voor een beperkt aantal aansluitingen / huishoudens de inzameling van keukenafval geïntensiveerd met als doelstelling de afvalscheiding te verbeteren. De uitgevoerde pilot is de uitvoering van de motie Schillenboer uit september 2015. Er heeft een evaluatie plaatsgevonden. Zie bijlage. Op basis daarvan is het voorstel om de pilot (aangepast) met 1 jaar te continueren. De aanpassingen betreffen dat er niet meer 's avonds wordt ingezameld, maar opwerdag en dat er geen gratis composteerbare zakjes worden uitgereikt aan inwoners die meedoen aan de pilot.

2. Kader

De gemeenteraad heeft op 16 september 2015 de motie "pilot GroenteFruit in 2016" aangenomen met de strekking om een proef te doen met gescheiden inzameling van GF-afval zodat de hoeveelheid GF in restafval kan worden gereduceerd. Door middel van de raadsmededeling 2017-000291 is de gemeenteraad geïnformeerd over het van start gaan van de pilot keukenafval.

3. Kern van de boodschap

De proef wordt voor een jaar gecontinueerd met twee aanpassingen, namelijk dat er geen avondinzameling meer plaatsvindt en dat de composteerbare zakjes door de inwoners zelf moeten worden aangeschaft.

4. Nadere toelichting

De reacties op de pilot zijn goed: deelnemers zijn tevreden en er is een verbetering van de afvalscheiding te zien. Zie bijlage (Proef GF inzameling Deventer "Zo GeFikst"). De aanpassingen van de pilot bestaan uit:

1. Geen avondinzameling. De inzameling 's avonds blijkt geen meerwaarde op te leveren, terwijl het lastig is om daar medewerkers op ingezet te krijgen. Inzameling gebeurt nu overdag.
2. Stoppen met het verstrekken van composteerbare zakjes. De verstrekte composteerbare zakjes zijn verkrijgbaar in diverse supermarkten. Het is dus niet noodzakelijk om deze gratis te blijven verstrekken.

In het nieuwe grondstoffenplan zal nader worden gekeken naar de resultaten van de GF-pilot. Op dit moment wordt het GF-afval vergist. Er loopt een TNO onderzoek om hoogwaardig materiaal uit het GF te halen. Dit is iets van de langere termijn. Deze ontwikkeling wordt meegenomen in het grondstoffenplan dat in 2019 aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

Inwoners uit de stadsdelen zullen worden geïnformeerd over de continuering van de pilot.

Proef GF inzameling Deventer

“Zo GeFikst ”

Apeldoorn, 14 augustus 2018 versie 1

Kies voor elkaar.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 De proef inzameling van GF	6
1.1 Aanleiding	6
2 Planning en uitvoering	7
2.1 Uitgangssituatie en context	7
2.2 Nul- en effectmeting	7
2.3 Projectdoelstellingen	7
2.4 Planning	7
2.5 Omvang en scope	7
2.6 Gebruikte indicatoren	8
2.7 De uitvoering van de proef.	8
3 Communicatie en participatie	9
3.1 Doelgroepen	9
3.2 Belemmeringen gewenst gedrag	9
3.3 Op wie richten we ons?	9
3.4 Participatie- en communicatiedoelstellingen hoog- en laagbouw	10
3.5 Overzicht van middelen en acties	10
3.6 Evaluatie participatie	11
4 Resultaten en conclusies	13
4.1 Deelname	13
4.2 Milieu	13
4.3 Activering	14
4.4 Bewonersparticipatie	14
4.5 Financieel	14
4.6 Voorzieningen en interventies	14
4.7 Opschaalbaarheid	15
4.8 Tevredenheid deelnemers	15
5 Aanbevelingen	16
5.1 Inzameling voortzetten	16
5.2 Blijven inzetten op verwaarden GF	16
5.3 Voorstel inzameling	16
Bijlagen	18
Bijlage A - Proefwijk 1 (Binnenstad/Bergkwartier)	18
Bijlage B - Proefwijk 2 (Borgele)	18
Bijlage C - Proefwijk 2 (Steinvoorde-Oost)	18
Bijlage D – Resultaten proef GF Deventer	18
Bijlage F – Bewoners enquête	18
Bijlage G - Sorteeraanlyse	18

Samenvatting

Aanleiding

Het afgelopen jaar is voor een beperkt aantal aansluitingen de inzameling van keukenafval geïntensiveerd met als doelstelling de afvalscheiding te verbeteren. Deze pilot is de uitvoering van de motie Schillenboer uit september 2015.

Conclusies

In de pilot is onderzocht of de aanpak bijdraagt aan de doelen uit het Afval- en Grondstoffenplan, te weten: milieu, activering, bewonersparticipatie en financieel.

Milieu

Door middel van sorteeranalyses is de samenstelling van het restafval en het gescheiden ingezamelde materiaal bepaald. Er wordt een afname van het aandeel GF in het restafval vastgesteld en een toename van het aandeel GF in het GFT. De afvalscheiding is dus ook daadwerkelijk verbeterd.

Activering

Het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is goed mogelijk. De beschikbaarheid van deelnemers was niet altijd voldoende, waardoor ook flexwerkers ingezet moesten worden voor de inzameling.

Bewonersparticipatie

De deelnemers beoordelen het scheiden van keukenafval positief, vinden dat zij geld besparen en een bijdrage leveren aan het milieu. Uit het bewonersonderzoek komt een positief beeld. Respondenten uit alle drie de ondervraagde buurten uiten een relatief hoge waardering voor de pilot.

Financieel

Gescheiden inzameling van GF op de wijze zoals in de proef is relatief duur. Deze kosten kunnen (deels) worden opgevangen zodra er mogelijkheden zijn om het GF hoogwaardig te verwerken tot grondstoffen die een (hoge) opbrengst kennen.

Aanbevelingen

Voorgesteld wordt om de gescheiden inzameling in het proefgebied voort te zetten, met een aantal aanpassingen. Een van de redenen voor het continueren van de gescheiden inzameling is de uitkomst van het TNO-onderzoek. De uitkomst is positief, de samenstelling van het ingezamelde GF geeft meerdere kansen voor hoogwaardige verwerking.

Projectdoelstellingen

Doel: onderzoeken op welke manieren het aandeel GF in het restafval kan worden verkleind in verschillende gebiedstypen.

Relatie met regionaal ketenproject

Dit project van de gemeente Deventer en Circulus-Berkel is onderdeel van een breder (regionaal) ketenproject waarin de mogelijkheden van een hoogwaardige verwerking van biomassa worden verkend. Er is door TNO onderzoek verricht naar de hoogwaardige verwerking van het ingezamelde materiaal.

Proefgebieden

Naam	Binnenstad (Bergkwartier)	Borgele (flats)	Steinvoorde Oost
Deelnemende aansluitingen	196	130	133
Percentage deelname	48%	60%	51%
Hoogbouw – laagbouw	Laagbouw/hoogbouw	Hoogbouw	Laagbouw
Inzamel-frequentie	1 x p wk ('s avond tussen 18:00u - 21:00u)	1 x p wk	Brengen
Voorzieningen	25L inzamelemmer, 2,2L aanrechtbakje en bio-afbreekbare zakjes	25L inzamelemmer, 2,2L aanrechtbakje en bio-afbreekbare zakjes	2,2L aanrechtbakje
Inzameling	Inzameling huis-aan-huis, 1 chauffeur (CB) en 2 Cambio medewerkers	Inzameling huis-aan-huis, 1 chauffeur (CB) en 2 Cambio medewerkers	Geen aan huis inzameling, bewoners bieden aan in huidige GFT-voorziening
Flankerend	De huidige GFT container blijft gehandhaafd (waar aanwezig) met ongewijzigde inzamelfrequentie.	De huidige (GF)T container blijft gehandhaafd (waar aanwezig) met ongewijzigde inzamelfrequentie	

Financieel (cijfers tm juni 2018)

	Geraamd (obv 1 jaar)	Werkelijk (obv 1,5 jaar)
Inzamelmiddelen	23.000	19.750
Inzameling	21.000	24.500
Communicatie	13.000	11.000
Participatie	9.000	11.000
Onderzoek	8.000	5.500
Totaal	74.000	71.750

De inzameling in de proefgebieden is na afloop van de proefperiode voortgezet in afwachting van een besluit over een eventueel vervolg.

De kosten voor inzameling en het verstrekken van de zakken bleven dus doorlopen. De kosten in de proefperiode zijn ruim onder de geraamde kosten gebleven.

Bij aanvang van de pilot composteerbare zakken besteld, deze zijn inmiddels allemaal uitgegeven. Er is een kleine voorraad extra zakken besteld.

1 De proef inzameling van GF

1.1 Aanleiding

De gemeenten die aangesloten zijn bij Circulus-Berkel (CB) voeren beleid om de hoeveelheid huishoudelijk restafval die de keten verlaat, zo veel mogelijk terug te dringen. Gemiddeld is in het werkgebied in 2015 een restafvalhoeveelheid bereikt van 140 kg/inw, in de gemeente Deventer is de hoeveelheid restafval nog verder afgenomen naar een niveau van 100 kg/inwoner/ jaar. De ambitie is om deze hoeveelheid (veel) verder te reduceren door preventie en verdere verhoging van de scheiding aan de bron ten behoeve van hoogwaardig hergebruik. Uit sorteerproeven blijkt dat in het huishoudelijk restafval een significant deel uit voedsel (GF/etensresten/ keukenafval) bestaat.

De gemeente Deventer heeft in haar afval- en grondstoffenplan 2015-2018 de ambitie uitgesproken om voedselverspilling bij huishoudens zo veel mogelijk te beperken en onvermijdbaar verlies zo veel mogelijk gescheiden in te zamelen en dit op een zo milieuverantwoorde manier te verwerken. In september 2015 werd door de gemeenteraad deze beleidslijn nog eens onderstreept door de motie 'Schillenboer 2.0' waarin een gescheiden inzameling van voedselresten werd opgedragen. Directe aanleiding voor de motie Schillenboer is het feit dat de binnenstad en hoogbouw nauwelijks mogelijkheden hebben om GF gescheiden aan te bieden terwijl de laagbouwoningen die mogelijkheid dmv de GFT container wel hebben. In de situatie dat GFT tegen 0-tarief gaat, leidt dat een ongelijke situatie

Dit project van de gemeente Deventer en Circulus-Berkel is onderdeel van een breder (regionaal) ketenproject waarin de mogelijkheden van een hoogwaardige verwerking van biomassa worden verkend. Uitgangspunt is het splitsen van GF (groente en fruit) en T (uinafval). Omdat we in dit stadium nog geen uitzicht hebben op een structurele verwerking maar om wél snel uit de startblokken te komen, zijn beide onderdelen afzonderlijk beschouwd.

Deze evaluatie gaat over de gescheiden inzameling aan huis. Omdat er in Nederland nog weinig ervaring is opgedaan met een dergelijke huis-aan-huis inzameling zijn eerst kleinschalige inzamelproeven uitgevoerd. Op basis van deze evaluatie kan worden afgewogen welk vervolg voor deze proef wenselijk is.

2 Planning en uitvoering

2.1 Uitgangssituatie en context

Circa 10% van de hoogbouw/binnenstad heeft (al dan niet samen met burens of de flat) een minicontainer voor GFT, de rest heeft geen voorziening. Bij de invoering van diftar in 2013 heeft de gemeenteraad ervoor gekozen om de gescheiden inzameling van GFT in de hoogbouw en binnenstad geen nieuw leven in te blazen (reeds in 2004 is gestopt met de gescheiden inzameling). In de binnenstad staan op 2 plekken vrij toegankelijke minicontainers voor GFT, waarvan er 1 zodanig vervuild is dat de inhoud als restafval moet worden afgevoerd. Hier zal een andere oplossing middels afsluitbare verzamelcontainers voor komen.

Parallel aan deze proef gaan we in de markt op zoek naar hoogwaardigere verwerkingsmogelijkheden van GF en T. op basis van deze evaluatie kan door de raad besloten welk vervolg er aan deze pilot gegeven wordt.

2.2 Nul- en effectmeting

De pilots zijn voorafgegaan door een nulmeting in de vorm van een sorteeraanlyse van het rest- en GF afval. Ook is een communicatie- en participatieplan gemaakt. Tenslotte is door Team Kennis & Verkenning een bewonerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd.

2.3 Projectdoelstellingen

- Onderzoeken op welke manieren het aandeel GF in het restafval kan worden verkleind in verschillende gebiedstypen.
- Onderzoeksvragen:
 - Sluiten de aanpak en het effect aan bij de doelen in het Afval- en Grondstoffenplan, te weten: milieu, activering, bewonersparticipatie en financieel;
 - In hoeverre voldoen de verschillende interventies zoals communicatie, participatie, inzamelmiddelen en inzamelsystematiek.
 - Is het systeem opschaalbaar? De aanpak moet zich niet (alleen) richten op koplopers, maar juist op de grotere groep burgers daarachter.

2.4 Planning

Actie	Periode
sorteeranalyse	December 2016 / januari 2017
communicatie	Januari / februari 2017
inzameling	Maart 2017 t/m -februari 2018
Bewonersonderzoek	Maart 2018
Evaluatie	April 2018

2.5 Omvang en scope

- Het plaatsen/vervangen van verzamelsystemen voor GF in de binnenstad valt buiten de scope van dit project.
- De gescheiden verwerking van het ingezamelde GF valt buiten de scope van dit project.
- Eventuele samenwerking met WUR valt buiten de scope van dit project.
- Eventuele flankerende activiteiten door De Ulebelt en/of HGB vallen buiten de scope van dit project.

2.6 Gebruikte indicatoren

Wij willen het effect op de volgende indicatoren onderzoeken:

Indicator	Meetmethode
☐ Aantal man- en tractieuren	registratie in Afval-RIS
☐ Gewicht ingezameld GF afval	weeggegevens uit Afval-RIS
☐ Aantal aangeboden emmers	tellen tijdens inzameling
☐ Aantal deelnemers	tellen
☐ Klanttevredenheid	enquête
☐ Scheidingsgedrag	sorteerproeven rest en gft (nul- en effectmetingen)

2.7 De uitvoering van de proef.

Deze proef is gestart op 1 maart 2017 en duurt in principe een jaar, maar loopt na dit jaar door tot nadere besluitvorming hierover. Er is gekozen voor de volgende 3 wijken:

Binnenstad (Bergkwartier)

Kenmerken:

- Aantal huishoudens: 411
- Laagbouw/hoogbouw
- Inzamelfrequentie: 1 x pwk ('s avond tussen 18:00u - 21:00u)
- Deelnemende huishoudens ontvangen een 25 liter inzamelemmer met deksel, een 2,2 liter aanrechtbakje en bio-afbreekbare zakjes
- Inzameling huis-aan-huis met een veegvuilkipper met 1 chauffeur (CB) en 2 Cambio medewerkers (indien mogelijk)
- De huidige GFT container blijft gehandhaafd (waar aanwezig) met ongewijzigde inzamelfrequentie.

Borgele (flats)

Kenmerken:

- Aantal huishoudens: 218
- Hoogbouw
- Inzamelfrequentie: 1 x pwk
- Deelnemende huishoudens ontvangen een 25 liter inzamelemmer met deksel, een 2,2 liter aanrechtbakje en bio-afbreekbare zakjes
- Inzameling huis-aan-huis met een veegvuilkipper met 1 chauffeur (CB) en 2 Cambio medewerkers
- De huidige (GF)T container blijft gehandhaafd (als die aanwezig is) met ongewijzigde inzamelfrequentie

Steinvoorde Oost

Kenmerken:

- Aantal huishoudens: 260
- Laagbouw
- Deelnemende huishoudens ontvangen een 2,2 liter aanrechtbakje
- De huidige (GF)T container blijft gehandhaafd met ongewijzigde inzamelfrequentie

Afb. 1: De keukenemmer 25L

Afb. 2: Composteerbare zakjes

Afb. 3: Het aanrechtbakje 2,2L

3 Communicatie en participatie

3.1 Doelgroepen

In de pilot zijn 2 groepen te onderscheiden, er is dus sprake van 2 boodschappen.

De eerste groep wordt gevraagd hun GF apart aan te leveren (centrum en hoogbouw). Zij hebben nu geen mogelijkheid om GF apart aan te leveren; het wordt nu als restafval afgevoerd. Zij krijgen er dus een inzamelservice bij, waardoor zij de mogelijkheid hebben hun restafval te verminderen, en zo ook geld te besparen.

De tweede groep wordt gevraagd hun GF beter te scheiden (laagbouw). Bij de tweede groep is de interventie gericht op communicatie en gedragsverandering; de service waarbij GFT kan worden aangeboden middels de GFT-container verandert niet.

3.2 Belemmeringen gewenst gedrag

Voordat we kunnen overgaan tot een participatie- en communicatie-aanpak, is het belangrijk om te inventariseren welke redenen er waarschijnlijk liggen achter het huidige gedrag en welke struikelblokken er mogelijkterwijs bestaan voor het gewenste gedrag. Op basis van de inzichten en ervaring die we vanuit de praktijk hebben (onder meer vanuit het project 100-100-100), komen we tot de volgende lijst. Ze geven richting aan de communicatie- en participatieaanpak.

- Mogelijke belemmeringen van bewoners bij scheiding GF:
 - geen/weinig mogelijkheid GF te scheiden (hoogbouw);
 - het idee dat men al maximaal aan afvalscheiding doet (hoog- en laagbouw);
 - niet goed weten wat wel en niet bij GF hoort (hoog- en laagbouw);
 - niet weten hoe afvalscheiding in huis georganiseerd kan worden (vooral hoogbouw)
 - onverschillig staan tegenover afval en afvalscheiding (hoog- en laagbouw);
 - weinig stilstaan bij afvalpreventie (hoog- en laagbouw);
 - taalproblemen of het systeem niet begrijpen (met name hoogbouw).
- Mogelijke belemmeringen van bewoners bij buurtparticipatie rond afval:
 - onbekend met DSF, niet op de hoogte van de eigen mogelijkheden (hoog- en laagbouw);
 - bekend met DSF en zijn positief, maar zijn nog geen lid (hoog- en laagbouw);
 - staan onverschillig tegenover buurtparticipatie en DSF (hoog- en laagbouw);

3.3 Op wie richten we ons?

We richten ons op de groep mensen die;

- na een kleine 'nudge' meewerken,
- bereid zijn om mee te doen,
- niet goed weten wat bij GF hoort of niet weten hoe ze afvalscheiding moeten organiseren
- zich niet bewust zijn van de mogelijkheden.

Bewoners die de taal niet machtig zijn, analfabeet of het systeem niet begrijpen, zullen zeker ook uitgenodigd worden om mee te doen, maar vergen wellicht extra aandacht en vertaald materiaal (Recyclewijzer). De groep onverschilligen zullen we in deze pilot niet zomaar over de streep kunnen trekken, tenzij ze bijvoorbeeld via Recycle Coaches geënthousiasmeerd kunnen worden.

3.4 Participatie- en communicatiedoelstellingen hoog- en laagbouw

Enthousiasmeren

Zoveel mogelijk bewoners doen mee aan de pilot en ervaren de pilot positief.

Informereren en instrueren

- 1) Bewoners informeren over wat wel en niet bij GF hoort zodat ze dit goed kunnen scheiden.
- 2) Het verhogen van het kennisniveau rond slim kopen, bewaren en koken door

- informeren over THT en TGT
- informeren over juist gebruik koelkast en omgaan met voorraden
- informeren over portiegrootte
- inspireren wat te doen met restjes

Verbinden

Bewoners die hulp nodig hebben met het aanbieden van GF (en andere soorten afval) worden met behulp van Recycle Coaches gekoppeld aan bewoners die kunnen helpen.

Stimuleren

Bewoners uitnodigen lid te worden van DSF en inspireren mee te doen met het schoon houden van de wijk door lid te worden van DSF en/of door het opzetten van schoonmaakacties.

3.5 Overzicht van middelen en acties

De middelen zijn gericht op bewustmaking, instrueren en informeren, enthousiasmeren en motiveren en bieden bovendien volop gelegenheid tot participeren. Vandaar dat gekozen is voor een combinatie van print, social media, persoonlijke (face to face) aanpak en groepsactiviteiten.

Aankondiging en informatiepakket op huisadres door DSF-team

Bewoners van hoog- en laagbouw ontvangen een aankondigingsbrief met een special Recyclewijzer (A3 tot A4). De inhoud van de brief is op onderdelen verschillend.

Bezoek aan alle potentiële deelnemers door het DSF-team.

Deelnemers ontvangen een **boodschappentas** met de inzamelmiddelen (**aanrechtbakje** 2,2L en **inzamelemmer** 25L met deksel voor hoogbouw en binnenstad, alleen aanrechtbakje voor laagbouw), **composteerbare zakken** (hoogbouw en binnenstad), en **foldermateriaal** over de pilot en DSF (hoog- en laagbouw). Deze pakketten worden afgeleverd door een speciaal en herkenbaar DSF-team, die bij afgifte op wervende wijze tekst en uitleg geeft. Wordt iemand drie keer niet thuis getroffen, dan wordt een kaartje met info in de bus gedaan met een uitnodiging om het pakket op te halen bij Cambio aan de Karel de Grotelaan.

Persmoment met schillenkar

Persmoment met wethouder die de eerste emmers ophaalt in de speciaal bestickerde schillenkar (electrische bakfiets). De schillenkar wordt verder vooral als showmodel gebruikt bij evenementen.

Evenementen gedurende het pilotproject voor deelnemers

Gedurende de pilot zijn 4 evenementen georganiseerd voor de deelnemers. Het eerste evenement betrof Discosoup: een samenwerking met het Youth Network van de Slow Food-beweging waarbij is gekookt met kinderen en jongeren.

Verder is in samenwerking met HGB 'Pimp je Balkon' georganiseerd.

In samenwerking met de Ulebelt zijn 2 workshops aangeboden over (het voorkomen van) voedselverspilling.

Periodieke nieuwsbrief en Facebook

In de pilotperiode is 4 keer een themanieuwsbrief verschenen met een mix van nieuws en weetjes. De inhoud was zowel op hoog- als op laagbouw gericht.

- Wat is eigenlijk GF, wat hoort er wel en niet in?
- Wat gebeurt met GF?
- THT en TGT, inkopen op maat (Slim inkopen)
- Indelen van koelkast, omgaan met voorraden (Slim bewaren)
- Koken zonder restjes, en wat te doen bij restjes (Slim koken)
- Hoe voorkom je (GF)afval?

3.6 Evaluatie participatie

Alle bewoners ontvingen een aankondigingsbrief. Daarna heeft een team afvalcoaches de bewoners bezocht en tegelijk de GF bakken afgegeven. Bij adressen waar drie bezoeken op drie verschillende momenten geen bewoners gesproken waren is een 'een niet thuis'-brief in de brievenbus gedaan.

De bezoeken en persoonlijke gesprekken hadden als doel om bewoners te:

- Verbinden: bewoners die **hulp nodig hebben met het aanbieden** van GF (en andere soorten afval) in contact brengen met bewoners die kunnen helpen;

- Informeren: bewoners informatie verschaffen en stimuleren over het goed aanbieden van GF en grondstoffen in het algemeen;
- Stimuleren: bewoners inspireren om mee te doen met het schoon houden van de wijk (lid worden van DSF en/of schoonmaakacties opzetten)

Participatie

De participatie was laag. Waarschijnlijk omdat bewoners geen probleem ondervonden met het aanbieden van de GF bakken en dus **geen hulp nodig hebben met het aanbieden**. Wel zijn er twee acties ondernomen:

- Bergkwartier: gesprekken met bewoners en ondernemers in en rondom de Walstraat nadat er signalen waren opgevangen dat de **GF bakken overlast** zouden geven. Gesprekken zijn gevoerd maar geen concrete klachten geconstateerd.
- Borgele: bewoners die niet meededen aan Zo Gefikst hadden **GF afval gedumpt**. in de lift Samen met een bewonerscommissie is overlegd en besloten een nieuwe werving avond op te organiseren. Aantal nieuwe aanmeldingen waren beperkt maar klachten zijn wel afgenomen.

4 Resultaten en conclusies

4.1 Deelname

	Aangeschreven	Gesproken	Deelnemend	Percentage deelname
Borgele	218	194	130	60%
Bergkwartier	411	273	196	48%
Steinvoorde	260	186	133	51%

Opvallend is dat het merendeel van de aansluitingen waar een persoonlijk gesprek is gevoerd over is gegaan tot deelname aan de pilot.

Vragen die n.a.v. de pilots beantwoord worden zijn:

- Sluiten de aanpak en het effect aan bij de doelen in het Afval- en Grondstoffenplan, te weten: milieu, activering, bewonersparticipatie en financieel;

4.2 Milieu

Aanbiedgegevens

Niet alle deelnemers maken gebruik van elke aanbodmogelijkheid. In het Bergkwartier werd gemiddeld 47% van de emmers aangeboden per ronde, in Borgele gemiddeld 60%. De emmers in het Bergkwartier wogen gemiddeld 3,7 kg, in Borgele 4,2 kg.

Gemiddeld is er per deelnemend huishouden in het Bergkwartier 90 kg GF gescheiden ingezameld, in Borgele 131 kg. Dit materiaal zou anders in het restafval zijn gekomen.

In Steinvoorde is geen toename gesignaleerd.

GFT in het restafval

- In zowel het Bergkwartier als bij hoogbouw in Borgele, is het **aandeel gft-afval in het restafval lager** uitgevallen bij de effectmeting.
- In het gft-afval dat nog aanwezig is in het fijn restafval, zien we een duidelijke **afname van het aandeel 'snijresten'**. Dit beeld zien we in alle wijken terug. De overige fracties binnen het gft-afval wijzigen in de effectmeting niet.

GF en T gescheiden ingezameld

- De samenstelling van het gft dat gescheiden wordt ingezameld, is ten opzichte van de nulmetingen veranderd.
- Alle overige gft fracties, en met name 'snijresten', nemen toe binnen het gft-afval. Dit zou in kunnen houden dat de **totale hoeveelheid gft-afval** dat aan de bron gescheiden wordt ingezameld **toeneemt**.
- Een **aandachtspunt is echter vervuiling** binnen het **gft-afval**. Daarin meten we een toename van fracties die daar niet in thuishoren.

4.3 Activering

- **Personeel met afstand tot de arbeidsmarkt** was niet altijd beschikbaar, waardoor flexwerkers ingezet moesten worden hetgeen tot hogere kosten leidde
- **ARBO-aspecten** (tillen; repeterende bewegingen, biologische agentia) zijn tijdens de proef wel gesignaleerd, maar door de grootte van de proef niet voldoende kunnen meten.

4.4 Bewonersparticipatie

- De pilot heeft een aantal goede resultaten opgeleverd: de **deelnemers beoordelen het scheiden van keukenafval positief**, vinden dat zij geld besparen en een bijdrage leveren aan het milieu en er wordt ook daadwerkelijk minder GFT aangetroffen in het restafval.
- De GF-emmers staan de hele dag op de aanbiedlocatie. Dit heeft met name in de binnenstad invloed op het **straatbeeld**.

4.5 Financieel

Kosten pilot (tm juni 2018)	Geraamd	Werkelijk
Inzamelmiddelen	23.000	19.750
Inzameling	21.000	24.500
Communicatie	13.000	11.000
Participatie	9.000	11.000
Onderzoek	8.000	5.500
Totaal	74.000	71.750

De inzameling in de proefgebieden is na afloop van de proefperiode voortgezet in afwachting van een besluit over een eventueel vervolg.

De kosten voor inzameling en het verstrekken van de zakken blijven dus doorlopen. De kosten in de proefperiode zijn ruim onder de geraamde kosten gebleven.

Bij aanvang van de pilot composteerbare zakken besteld, deze zijn inmiddels allemaal uitgegeven. Er is een kleine voorraad extra zakken besteld.

De meerkosten kunnen (deels) worden opgevangen zodra er mogelijkheden zijn om het GF hoogwaardig te verwerken tot grondstoffen die een (hoge) opbrengst kennen. Op dit moment is dat nog niet mogelijk. De door TNO uitgevoerde studie (buiten de scope van dit project) maakt inzichtelijk dat die mogelijkheden er op termijn zullen zijn.

4.6 Voorzieningen en interventies

- In hoeverre voldoen de verschillende interventies zoals communicatie, participatie (recycle-coaches), inzamelmiddelen (bakjes, zakjes, emmertjes) en inzamelsystematiek.
 - Over de **keukenemmer** lijken bewoners van Borgele en het Bergkwartier positief: het inzamelmiddel voldoet aan de verwachting. Men bewaart de emmer veelal buiten en is overwegend van mening dat de emmer een goede grootte heeft. De emmer is door de meerderheid wekelijks aangeboden om geleegd te worden en deze frequentie bevalt de meeste respondenten ook. Wat betreft het tijdstip van leging bestaat geen consensus: er zijn zowel voor- als tegenstanders van 's ochtends of 's avonds ophalen van de keukenemmer.
 - Hoewel de meerderheid van de gebruikers van de **composteerbare zakken** positief oordeelt, wordt er ook een aantal minpunten aangehaald: deze gaan vooral over de stevigheid van de zakken: deze zouden soms (te) gemakkelijk kapotscheuren, lekken en zouden niet goed in de emmer blijven zitten en naar binnen 'schieten'.
 - Ook het **keukenbakje** wordt overwegend positief beoordeeld, in alle drie de buurten.

- Inwoners geven aan goed **geïnformeerd** te zijn geweest over de pilot zelf, maar minder goed over de georganiseerde evenementen rondom de pilot.
- Inzet van coaches** tijdens de proef is een aantal keer nuttig gebleken (bespreken fout aanbiedgedrag, contacten met winkeliers).
- De (elektrische) bakfiets voldoet niet als inzamelmiddel. De aan- en afrijtijden zijn te groot. De laadcapaciteit is te klein en het voertuig is indien beladen door het hoge zwaartepunt bij hogere snelheid niet veilig in gebruik. Het voertuig is wel geschikt voor promotionele doeleinden.
- Voor de proeven voldeed de inzameling met een veegvuilkipper. Bij opschaling moet gekeken worden wat voor een voertuig het best gebruikt kan worden.

4.7 Opschaalbaarheid

- Het systeem is met aanpassingen (composteerbare zakken; inzamelvoertuig; inzameltijden) opschaalbaar bij hoogbouw en binnenstad.
- Aandachtspunten:
 - Beschikbaarheid van personeel met afstand tot de arbeidsmarkt
 - ARBO-aspecten inzameling (tillen; repeterende bewegingen, biologische agentia)
 - Indien composteerbare zakken verstrekt worden: logistiek daaromheen
 - Communicatie: verschil GF en GFT, reden van het apart inzamelen, naam en gebruik 'keuken' emmer (een deel van de deelnemers dacht dat de emmer in de keuken moest staan en vond hem daarvoor te groot en niet handig, en een aantal deelnemers dacht dat men het GF afval eerst in de emmer moest bewaren, en daarna in de GFT container moest doen en vond dat niet handig).

4.8 Tevredenheid deelnemers

Het Team Kennis & Verkenning van de gemeente Deventer heeft een enquête gehouden om de tevredenheid te onderzoeken (Bijlage F)

- Al met al komt uit het onderzoek een **positief beeld** naar voren. Respondenten uit alle drie de ondervraagde buurten uitte een relatief hoge waardering voor de pilot, met name Borgele en het Bergkwartier. Overall lijkt er onder bewoners van alle drie de onderzochte buurten draagvlak voor het voortzetten van het gescheiden inzamelen van keukenafval.
 - In de buurten Borgele en het Bergkwartier zijn bewoners van mening dat het **restafval** sinds de pilot aanzienlijk is afgenomen en zou de pilot bij een aanzienlijk deel van de inwoners geleid hebben tot **kostenbesparing**. In Steinvorde is dit in beide gevallen niet het geval, wellicht doordat bewoners van deze buurt al de mogelijkheid hadden om hun keukenafval apart aan te bieden.
- **Kwantitatieve gegevens** (gewicht en aantallen ingezameld gf, data sorteeranalyses voor en na)
- Zie H5 en bijlage.

5 Aanbevelingen

5.1 Inzameling voortzetten

De reacties op de pilot zijn goed; deelnemers zijn tevreden en er is een verbetering van de afvalscheiding te zien. Voortzetten van de inzameling ligt daarom voor de hand. Op basis van de ervaringen in de pilot kunnen wel een aantal verbeteringen en aandachtspunten worden benoemd.

Wel stellen we voor om een aantal zaken aan te passen. Zo blijkt de inzameling s 'avonds geen meerwaarde op te leveren, terwijl het wel lastig is om daar mensen op ingezet te krijgen.

Ook zijn de verstrekte composteerbare zakjes verkrijgbaar in diverse supermarkten. Het is dus niet noodzakelijk om deze gratis te verstrekken (en de distributie ervan in te richten).

Ook het 2,2 liter aanrechtbakje is verkrijgbaar in de detailhandel. Het niet verstrekken van dit bakje kan een besparing opleveren, maar neemt wel een communicatiemogelijkheid weg.

Bovendien zijn bij inkopen op grote schaal aantrekkelijke kortingen mogelijk. Dit is met name relevant in geval van verdere uitrol in Deventer.

Kans

De inzameling aan huis biedt kansen om het werkaanbod voor Sallcon op peil te houden bij het doorvoeren van de noodzakelijke veranderingen in de inzameling van oud papier.

5.2 Blijven inzetten op verwaarden GF

Parallel aan deze pilot is een onderzoek uitgevoerd naar de samenstelling van het ingezamelde materiaal en de mogelijkheden die er zijn voor het verwaarden daarvan. Dit onderzoek is uitgevoerd door TNO. Het onderzoek hield een analyse van het ingezamelde materiaal in en onderzoek gedaan naar de (hoogwaardige) toepassing ervan.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn positief, verder onderzoek naar een bruikbare businesscase is wenselijk.

Uiteindelijk moet dat leiden tot regionale, gescheiden inzameling van GF, met daarop volgend innovatieve verwerkingen, richting de afzet van hoogwaardige producten (eiwitten en vetzuren) in de praktijk.

5.3 Voorstel inzameling

Wijzigingen ten opzichte van de pilot

De composteerbare GFT-zakjes worden niet meer gratis verstrekt. Deze zijn bij diverse supermarkten te verkrijgen (oa AH, Aldi). Bovendien blijkt de distributie van de zakjes een proces dat lastig in de bedrijfsvoering te passen is.

Ook blijkt de inzameling s 'avonds geen meerwaarde op te leveren, terwijl het wel lastig is om daar mensen op ingezet te krijgen. Daarom wordt voorgesteld de inzameling van de keukenemmertjes overdag uit te voeren.

Aandachtspunten:

- Vóór opschaling beschikbaarheid van personeel met afstand tot de arbeidsmarkt verzekeren
- Vóór opschaling ARBO-aspecten (tillen; repeterende bewegingen, biologische agentia) in beeld brengen en beoordelen.

Naam	Pilotgebieden (Bergkwartier + Borgele)	Centrum	Hoogbouw
Inzamel- frequentie	1 x pwk	1 x pwk of naar behoefte	Naar behoefte
Voorzieningen	Reeds verstrekt: 25 liter inzamelemmer met deksel en 2,2 liter aanrechtbakje	25 liter inzamelemmer met deksel of GF-zuilen met toegangscontrole. (afh van buurt en deelname)	GF-zuilen met toegangscontrole.
Inzameling	Inzameling aan huis	Inzameling aan huis of GF kan worden aangeboden bij GF-zuil met toegangscontrole	GF kan worden aangeboden bij GF-zuil met toegangscontrole
Flankerend		GF-zuilen worden geplaatst op verzoek van een groep bewoners, gebruik voorziening alleen na volgen voorlichting.	GF-zuilen worden geplaatst op verzoek van een groep bewoners, gebruik voorziening alleen na volgen voorlichting.
Zelf aanschaffen	Composteerbare GFT-zakjes	Composteerbare GFT-zakjes, 2,2 liter aanrechtbakje	Composteerbare GFT-zakjes, 2,2 liter aanrechtbakje

Bijlagen

[Bijlage A - Proefwijk 1 \(Binnenstad/Bergkwartier\)](#)

[Bijlage B - Proefwijk 2 \(Borgele\)](#)

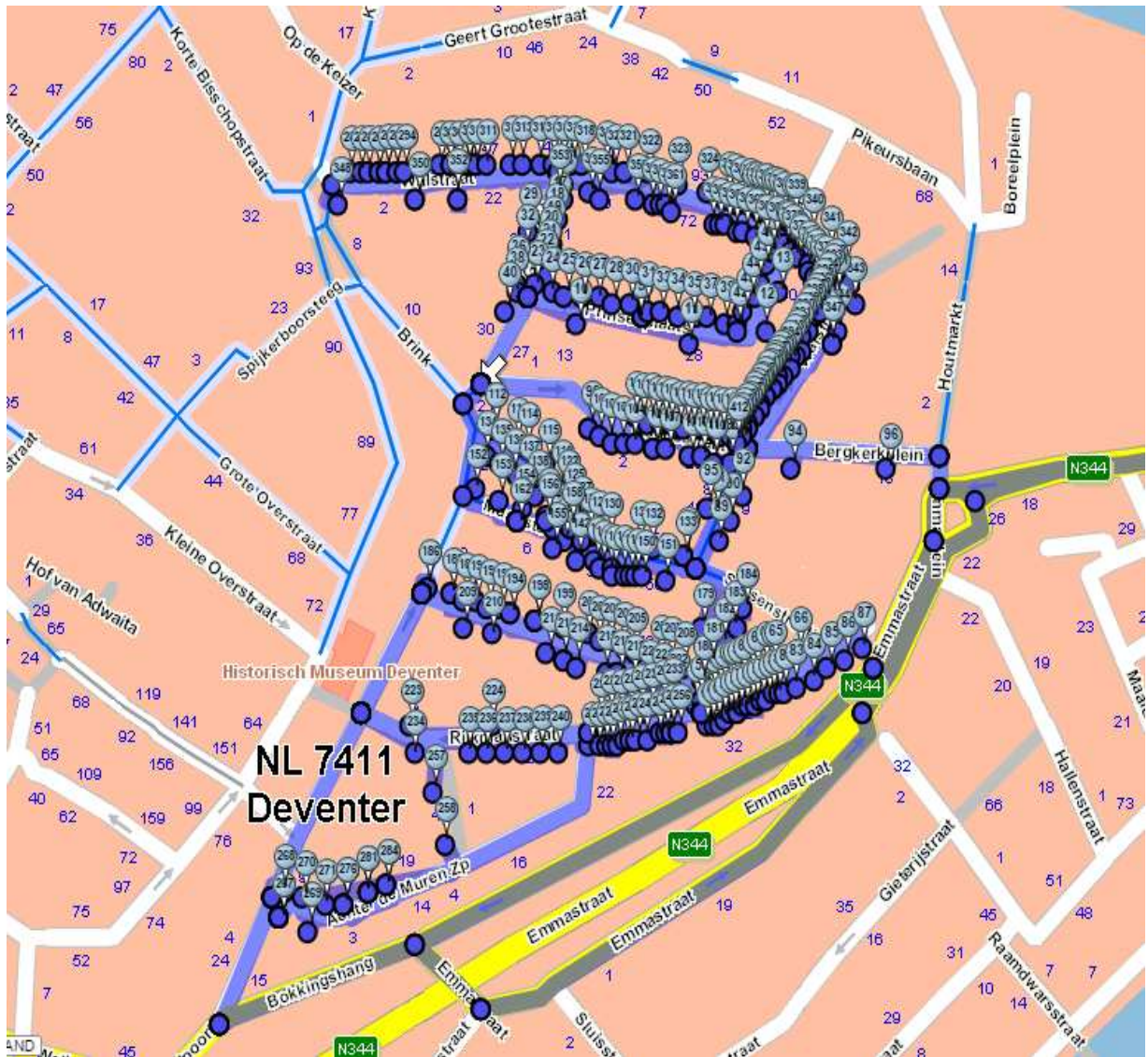
[Bijlage C - Proefwijk 2 \(Steinvoorde-Oost\)](#)

[Bijlage D – Resultaten proef GF Deventer](#)

[Bijlage F – Bewoners enquête](#)

[Bijlage G - Sorteeraanlyse](#)

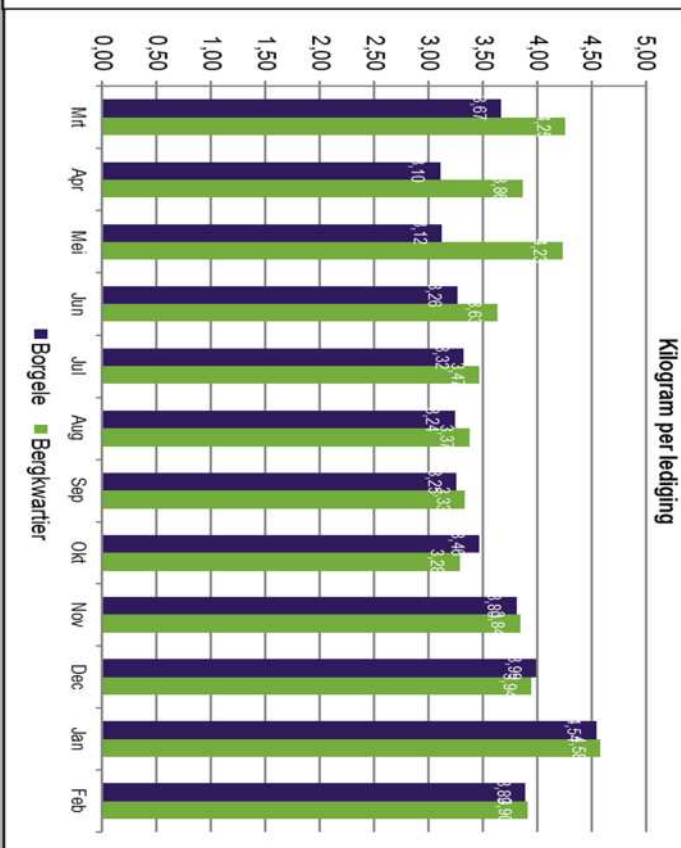
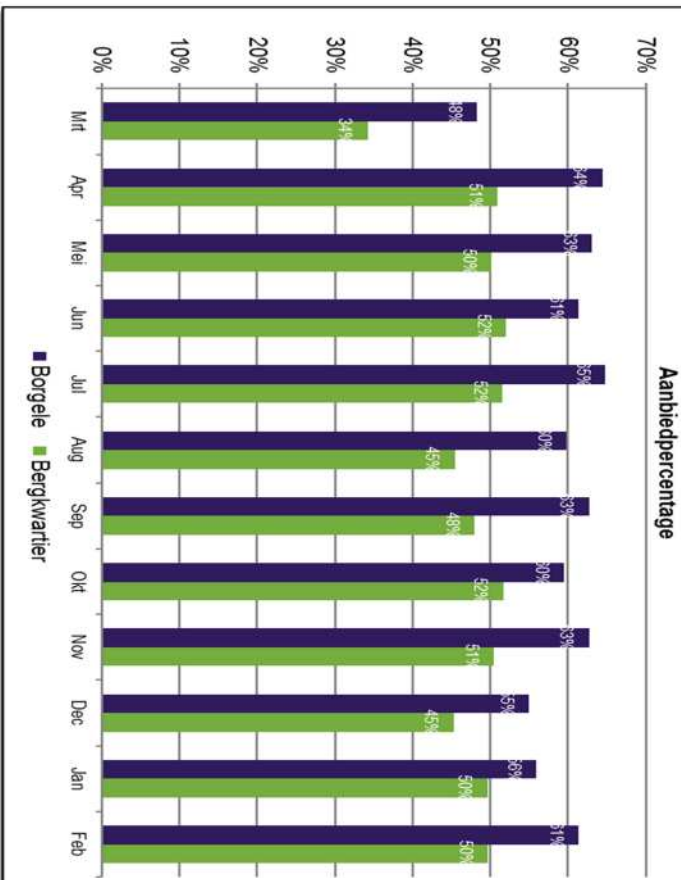
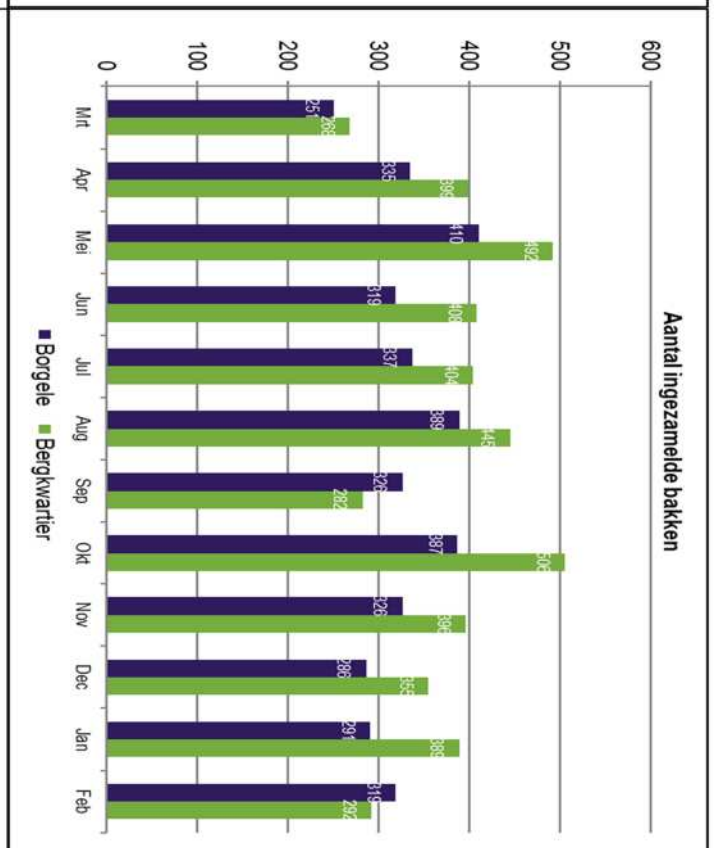
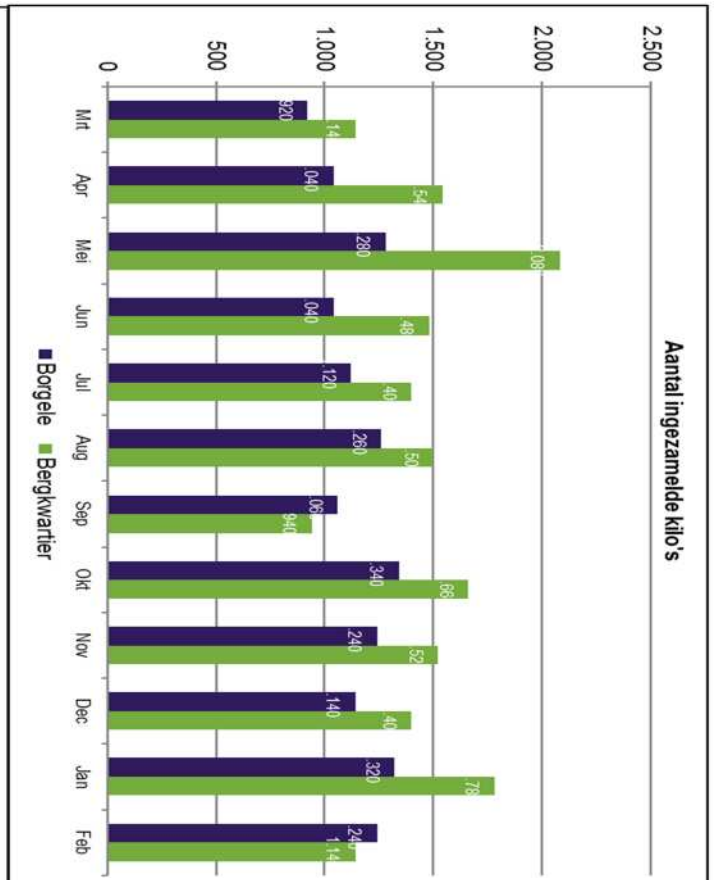
Bijlage A - Proefwijk 1 (Binnenstad/Bergkwartier)

Bijlage C - Proefwijk 3 (Steinvoorde-Oost)

Bijlage D – Resultaten proef GF Deventer

Bijlage E – Bewoners enquête

Als apart document bijgevoegd

Bijlage F – Sorteeraanlyse

Als apart document bijgevoegd

Persbericht
2 november 2018

Proef keukenafval wordt doorgezet

Sinds anderhalf jaar draait een proef in het Bergkwartier, enkele hoogbouwcomplexen in Borgele en een deel van de wijk Steinvorde. In deze buurten wordt bij deelnemers aan de proef het keukenafval, dat wil zeggen alle voedselresten, gescheiden opgehaald. Uit de proef blijkt dat het scheiden goed werkt en tot betere afvalscheiding leidt.

De proef wordt in een iets aangepaste vorm voortgezet. Verantwoordelijk wethouder Carlo Verhaar: "We zien dat er meer afval wordt gescheiden en dat deelnemers tevreden zijn. Een aandachtspunt is dat de kosten van het inzamelen hoog zijn ten opzichte van wat de grondstof keukenafval nu opbrengt. We verwachten dat op termijn keukenafval meer waarde krijgt. Daardoor wordt het scheiden in de toekomst rendabeler."

Rendabel

TNO heeft van Circulus-Berckel opdracht gekregen om verder te kijken dan alleen vergisten en om te onderzoeken welke technologieën kunnen worden ingezet om hoogwaardige grondstoffen uit keukenafval te halen. Ook kijkt Circulus-Berckel naar een zo efficiënt mogelijke inzameling.

Proef doorgezet

Besloten is de proef door te zetten met een paar wijzigingen. Zo wordt niet het keukenafval voortaan overdag en niet 's avonds opgehaald en wordt deelnemers gevraagd om zelf de composteerbare plastic zakken aan te schaffen. Deze zijn goed verkrijgbaar bij diverse supermarkten. De deelnemers van de proef ontvangen hierover nadere informatie.

Grondstoffenplan

De proef houdt het komend jaar de huidige schaal. Ook wordt een nieuw Grondstoffenplan opgesteld voor de periode 2019-2022. Daarin weegt de gemeente af hoe ver de nieuwe toepassing van technologieën is en of, en zo ja wanneer de proef kan worden uitgebreid naar de rest van Deventer.